

ZAPISNIK

sa 27. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, održane 12. decembra 2022. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Božena Jelušić, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali/e i član/ice Odbora: Jelena Božović, Jovanka Bogavac, Zdenka Popović, Tamara Vujović i Maksim Vučinić

Saglasno članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine, odsutnog člana Budimira Aleksića zamjenio je poslanik Janko Milatović.

Sjednici nijesu prisustvovala članice Odbora: Vesna Pavićević, Lidija Kljajić, Nela Savković Vukčević, Aleksandra Vuković i Dragica Sekulić.

Sjednici su, po pozivu, prisustvovali: Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija, Dragana Nedić, koordinatorka u Direktoratu za državni budžet, Biljana Šćepanović, ministarka nauke i tehnološkog razvoja, Fatmir Gjeka, ministar ljudskih i manjinskih prava, Biljana Pejović, načelnica Direkcije za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, Vesna Golubović, načelnica Službe za finansije, računovodstvo i javne nabavke u Ministarstvu zdravlja, Danko Damjanović, generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Mersudin Gredić, državni sekretar u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Andrijana Medojević, sekretarka Ministarstva pravde, Nada Milatović, v.d. sekretarke Ministarstva zdravlja, Robert Markić, generalni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova, Dragiša Dragnić, podsekretar za finansijska pitanja u Ministarstvu vanjskih poslova, Vuk Kadić, v.d. direktora Fonda za zdravstveno osiguranje, Andrijana Garić, pomoćnica direktora u Sektoru za ekonomske poslove Fonda, Snežana Remiković, v.d. pomoćnice direktora za Sektor socijalnih statistika i demografije u Upravi za statistiku, Milena Pejović, samostalna referentkinja u Službi za opšte, kadrovske poslove i finansije u Upravi, Mersida Aljićević v.d. generalne direktorice Direktorata za socijalnu i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Danica Kaščelan, načelnica službe za finansije u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Asmir Pepić, državni sekretar u Ministarstvu odbrane, Nataša Mijanović, šefica Odsjeka za planiranje i koordinatorka za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu odbrane, Duško Rajković, direktor Centra za stručno obrazovanje, Nataša Gazivoda, pomoćnica direktorice Zavoda za školstvo, Armend Milla, državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Olivera Vukajlović, direktorica Direktorata za unapređenje konkurentnosti u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Marjan Milačić, generalni direktor Direktorata za normativne poslove i upravni postupak u turizmu u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Goranka Lazović, načelnica Direkcije za unapređenje turističkog ambijenta u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma i Slavica Mandić, sektor za računovodstvo u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Marija Tomović, v.d. sekretarke Ministarstva kulture i medija i Ratka Đurović, načelnica Službe za finansije u Ministarstvu, Milijana Vukotić Jelušić, državna sekretarka u Ministarstvu prosvjete, Aleksandar Aleksić, vršilac dužnosti generalnog direktora Direktorata za materijalno finansijske i kadrovske poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova, Branka Vukašinić, načelnica Službe za finansijske poslove u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i Zorica Krsmanović, državna sekretarka u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Za sjednicu je usvojen sljedeći:

DNEVNI RED:

Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnike sa 24. i 25. sjednice Odbora.

Prva tačka - Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu.

Predsjednica Odbora, Božena Jelušić, je saopštila da Odbor, u skladu sa članom 137 stav 2 i 4 Poslovnika Skupštine, razmatra Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, u dijelu svoje nadležnosti i mišljenje dostavlja Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnom odboru. Odbor s posebnom pažnjom razmatra Predlog zakona o budžetu u dijelu koji se odnosi na sljedeće potrošačke jedinice: Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo ekonomije, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, jer se one (budžetske jedinice), bave oblastima prava djeteta, porodičnim odnosima, zapošljavanjem, preduzetništvom, procesima odlučivanja, obrazovanjem, zdravstvom, socijalnom politikom i informisanjem, što je i poslovnička obaveza odbora. Sa stanovišta ostvarivanje načela rodne ravnopravnosti Odbor razmatra orodnjenost i svih ostalih budžetskih jedinica.

Generalni direktor Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija, Bojan Paunović, je istakao da je tokom pripreme budžeta za 2023. godinu bilo razgovora na ovu temu. Ministarstvo finansija je u domenu svojih nadležnosti kroz predlaganje programskog budžeta pokušao da stvori pretpostavke da institucije koje realizuju aktivnosti prepoznaju rodno osjetljivu dimenziju, kako sa aspekta predviđenih aktivnosti, tako i sa aspekta fiskalnog iskaza. Analizirajući dostavljene zahtjeve budžetskih korisnika u Predlogu budžeta za 2023. prepoznate su potrošačke jedinice koje su u domenu svojih programskih struktura prepoznali ciljeve koji su rodno osjetljivi. Naveo je da je 2022. godina bila intezivna sa aspekta pokušaja podizanja kapaciteta, ali da još uvijek nijesu zadovoljni nivoom ujednačenosti i spremnosti kapaciteta da u pravom smislu iskažu ono što su aktivnosti. Istakao je da pojedine institucije sprovode aktivnosti i rade više nego što je to vidljivo u samom dokumentu, ali je evidentno da je postignut napredak zahvaljući nizu seminara i obuka tokom 2022. godine. Održano je niz seminara i obuka za pilot institucije sa fokusom na Ministarstvo finansija i na Sekretarijat Savjeta za konkurentnost uz podršku međunarodnih partnera. Pored toga uvedena je metodologija za procjenu uticaja budžeta na rodnu ravnopravnost koja je bila dostupna pilot institucijama, ali je upućena i ostalim potrošačkim jedinicama. Radilo se i na unapređenju informacionog sistema za pripremu budžeta gdje su prepoznati pojedini segmenti koji stvaraju mogućnost iskaza onoga što su aktivnosti institucija sa aspekta rodne ravnopravnosti. Takođe, istakao je da Ministarstvo finansija priprema smjernice za izvještavanje o realizovanim aktivnostima, a koje će biti predmet izvještaja o izvršenju budžeta kako godišnjih, tako i polugodišnjih. Prvi izvještaj će biti pripremljen u februaru/martu sljedeće godine za 2022. godinu. Ključna aktivnost, sa ovog aspekta, jeste izmjena matičnog zakona o budžetu. Nacrta zakonskih rješenja pripremljeni su u saradnji sa već pomenutim međunarodnim partnerima i po njegovom mišljenju trebali bi se ubrzo naći na dnevnom redu Skupštine Crne Gore.

Članica Odbora, Zdenka Popović, je istakla svoju zabrinutost što sve potrošačke jedinice izuzev Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Uprave za inspekcijske poslove nijesu prepoznale što znači rodno odgovorno budžetiranje. Kada je u pitanju rodno odgovorno budžetiranje konstatovala je da predloženi program ili potprogram nije namijenjen direktnim korisnicima, građanima/kama, da predloženi programi, odnosno programske aktivnosti ne predstavljaju integraciju rodne ravnopravnosti, da se ne radi o rodno programskoj aktivnosti i da nijesu dostupni indikatori po polu. Mišljenja je da bi, prije predlaganja budžeta, Ministarstvo finansija moralo utvrditi kriterijume za svaku potrošačku jedinicu na osnovu kojih bi se donosile odluke, a tiču se pitanja rodno odgovornog budžetiranja.

Predsjednica Odbora, Božena Jelušić, je saopštila da postoji razlika u primanjima između žena i muškaraca (GPG). Istakla je da žene primaju manje plate i penzije, zato što rade manje plaćene ili neplaćene poslove, zbog nemogućnosti učešća u upravnim odborima, jer ih niko ne imenuje. Vrlo često varijabile dobijaju muškarci, pa primanja na kraju iznose 64% u korist muškaraca. Zbog toga je obaveza međunarodne zajednice i Evropske unije da vrše rodno odgovorno budžetiranje kako bi se smanjio jaz i nejednakost između muškaraca i žena i ojačala njihova uloga u donošenju odluka, povećao pristup mogućnostima i resursima i doprinijelo njihovom osnaživanju na druge načine. Kao primjer je istakla da u oblasti turizma postoji mogućnost uspostavljanja fonda za transport žena iz unutrašnjosti na primorje, a vezano je za obavljanje poslova. Smatra da bi to bio pravi primjer rodno odgovorne politike. Navela je da je najveći udio orodnjenosti od 25% u dijelu bezbjednosti i odbrane, ali po njenom mišljenju taj procenat bi trebalo da bude mnogo veći kada je u pitanju obrazovanje. Nakon formiranja 42. i 43. Vlade Crne Gore povećan je broj ministarstava, što je dovelo je do toga da samo 11 od 18 ministarstava je opredijelilo sredstva za rodne politike, a nijesu ih predvidjeli: Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo za sport i mlade, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvo evropskih poslova i Ministarstvo kapitalnih investicija. Kao loš primjer je navela što su Uprava sa iseljenike, Zaštitnik imovinsko pravnih interesa CG, Ministarstvo ekonomskog razvoja (potprogram jačanje turističkog tržišta) i Ministarstvo evropskih poslova (potprogram upravljanje i administracija) sebe ocijenili kao rodno neutralni. Saopštila je da su samo Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i Uprava za inspekcijske poslove prepoznali obavezu da poštuju član 3 Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Zaključila je da je mali broj institucija potpuno orodnjen i to: državni arhiv, Centar za stručno obrazovanje, Crveni krst CG, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda, i 90, 25% Uprava za željeznice i MONSTAT.

Članica Odbora, Tamara Vujović, je navela da su cifre zabrinjavajuće, jer je samo 4% od ukupno predloženog, a 10% od tekućeg budžeta predviđeno za rodno senzitivne politike.

Ministar ljudskih i manjinskih prava, Fatmir Gjeka, je saopštio da Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, odnosno Odjeljenje za rodnu ravnopravnost prati orodnjenost politika u Crnoj Gori. Istakao je da Nacionalna strategija za rodnu ravnopravnost nalaže da se prilikom kreiranja politika uzme u obzir njihov uticaj na žene i muškarce. Nacionalna strategije rodne ravnopravnosti 2021-2025. predstavlja strateški i razvojni dokument Crne Gore koja ima za cilj podizanje nivoa rodne ravnopravnosti do 2025. godine. Naglasio je da su u procesu izrade strategija, kroz javne konsultacije i radne grupe, dužni da se staraju o rodnoj komponenti. Po njegovom mišljenju bitno je analizirati ne samo kakve će implikacije, bilo pozitivne ili negativne, proizaći iz zakona i strategija, već je važno promovisati inkluziju žena u socijalno-političke i ekonomske procese. Proces pristupanja Evropskoj uniji i koraci koji se preduzimaju kako bi se postigli ciljevi održivog razvoja dodatno su osnažile ove politike. Misija OEBS-a i Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava prepoznale su da je

orodnjenost sektorskih politika i programa put za otkrivanje potrebe da se promjene ciljevi strategije i djelovanja, kako bi se obezbjedilo da i žene i muškarci mogu da utiču na razvojne procese i da u njima učestvuju. Naveo je da je u 2022. kreiran instrument za procjenu stepena orodnjenosti strateških dokumenata, koji treba da bude alatka pri davanju mišljenja na strateška dokumenta, prije dostavljanja Vladi na donošenje. Dokument o tome sadrži jasno definisane kriterijume za evaluaciju nivoa orodnjenosti i isti je dostavljen Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore na dalju proceduru. Na osnovu ovog instrumenta su napravljene dopune metodologije, razvijane politike izrade i sprovođenje izrade strateških dokumenata, program obrazovanja za stručno usavršavanje državnih službenika i službenika za strateško planiranje, koji je uključio rodnu dimenziju i obrazaca za davanje mišljenja na strateška dokumenta, godišnji i završni izvještaj. Saopštio je da su Zakonom o rodnoj ravnopravnosti, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Nacionalnom strategijom rodne ravnopravnosti 2021-2025, Programom rada Vlade Crne Gore i Programom Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, jasno definisane aktivnosti i mjere za Odjeljenje za poslove rodne ravnopravnosti usmjerene za unapređenje rodne ravnopravnosti. Saopštio je da je u nedostatku budžetskih sredstava za realizaciju svih aktivnosti, finansijska i ekspertska podrška koja dolazi od stalnih partnera, međunarodnih organizacija i misije OEBS-a i UNDP-a, neophodna i dobrodošla. Posebno je istakao podršku Delegacije Evropske unije koja, kroz IPA fondove, više od deset godina aktivno pruža podršku u realizaciji strateških dokumenata. Naglasio je da svega 0,26% sredstava od ukupnih sredstava budžeta, za realizaciju svih Strategija koje se trenutno sprovode u Crnoj Gori, odlazi na aktivnosti unapređenja položaja žena i rodne ravnopravnosti. Ukupan iznos budžetskih sredstava za implementaciju svih strategija, koje se trenutno sprovode, iznose preko dvije milijarde eura, dok je šest miliona eura opredijeljeno za sprovođenje aktivnosti koje se odnose na rodnu ravnopravnost.

Članica Odbora, Jelena Božović, je navela da često izostaje interesovanje za brojne seminare i obuke koji se organizuju po pitanju rodno odgovornog budžetiranja. Na radionicama su uglavnom prisutne žene. S druge strane, žene nemaju adekvatno učešće kada je u pitanju donošenje budžeta. Istakla je da u proces rodno odgovornog budžetiranja moraju biti uključena sva ministarstva i uz što veće učešće žena.

Generalni sekretar u Ministarstvu vanjskih poslova, Robert Markić, je saopštio da je Ministarstvo vanjskih poslova sa posebnom pažnjom pristupilo izradi budžeta za 2023. godinu, nastojeći da, u mjeri mogućeg, s obzirom na specifičnost ovog resora i planiranih aktivnosti koji uglavnom nijesu rodno senzitivne, uvaži potrebu uvođenja rodne perspektive u budžet Ministarstva. Budžet Ministarstva se sastoji od Budžeta za diplomatsko konzularne mreže i Budžeta za potrebe u zemlji. U dijelu Budžeta koji se tiče potreba u zemlji postoji aktivnost Diplomatske akademije i Ministarstvo je tu prepoznalo mogućnost uvođenja principa rodne ravnopravnosti. Jedan od indikatora uspješnosti realizacije aktivnosti jeste procenat žena koje su pohađale barem jedan od programa u organizaciji Diplomatske akademije, odnosno bilo kojeg programa u okviru međunarodne saradnje, gdje se vodi računa o rodnoj ravnopravnosti. Naveo je da je na kraju prošle godine od ukupnog broja zaposlenih u službi vanjskih poslova bilo 80% žena koje su pohađale program stručnog usavršavanja u organizaciji Diplomatske akademije. Naglasio je da će Ministarstvo dati dodatni doprinos profesionalizaciji diplomatskog kadra, kako bi se zaposleni pripremili za buduće izazove. Poseban akcenat će se staviti na ohrabrivanje žena za bavljenje vanjskom politikom, pa će se u tom pravcu pružiti potrebna logistika. U Ministarstvu vanjskih poslova radi oko 60% žena na poziciji visoko rukovodnog kadra, generalnih direktora. Od 16 direktorskih pozicija i ekspertsko rukovodnog kadra čak 14 popunjavaju žene. Naglasio je da

trenutno u Crnoj Gori na ambasadorskim pozicijama i konzularnim mjestima žene čine 56%.

Članica Odbora, Jovanka Bogavac, je predložila da lokalne i državne institucije treba da nađu načina za organizovanje dnevnih boravaka za djecu, gdje bi djeca imala svu moguću brigu i njegu za vrijeme dok su im roditelji na poslu. Ovo, imajući u vidu da su majke posebno opterećene brigom o djeci i porodici, što ih često sputava da se kvalitetno posvete poslu.

U diskusiji su kroz komentare učestvovali/e: državna sekretarka u Ministarstvu prosvjete Milijana Vukotić Jelušić, državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma Armend Milla, generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Danko Damjanović, v.d. generalne direktorice Direktorata za socijalnu i dječju zaštitu Mersida Aljićević, državni sekretar u Ministarstvu odbrane Asmir Pepić, ministarka nauke i tehnološkog razvoja Biljana Šćepanović i, v.d. sekretarke Ministarstva kulture i medija Marija Tomović.

Državna sekretarka u Ministarstvu prosvjete, Milijana Vukotić Jelušić, je istakla da Zakon o opštem obrazovanju i vaspitanju, pitanje produženog boravka prepoznaje kao opciono, pa je u potpunosti stavljen u nadležnosti institucija, odnosno direktora škola, a sve u skladu sa raspoloživim kapacitetima. Ovom pitanju će se posvetiti posebna pažnja kroz izmjene Zakona o opštem obrazovanju i vaspitanju, koji će se naći u Programu Vlade za sljedeću godinu. Mišljenja je da zakonodavna vlast treba da podstiče i usmjerava Vladu da radi na ovom pitanju.

Državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, Armend Milla, je podsjetio da je Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, kroz program podsticajnih mjera u turizmu, stavilo akcenat na programe koji se implementiraju na sjeveru Crne Gore kroz porodične biznise žena i mladih. Ovi programi su u fokusu Ministarstva jer se time utiče na zaustavljanje migracija sjever-jug i uspostavlja regionalna balansiranost razvoja. U okviru programa podsticajnih mjera pruža se podrška podizanju nivoa usluga u seoskim domaćinstvima. Naglasio je da postoji konkurs za naj-domaćicu u iznosu od 1.500 eura, što nije dovoljno i potrebno je poraditi da ti iznosi budu veći, kao i da se kroz preciznije kriterijume pruži podrška ženama i mladim. Ministarstvo je, kroz Program za postizanje konkuretnosti, dodatno podsticalo razvoj ženskog preduzetništva i preduzetništva mladih.

Generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Danko Damjanović, je naveo da uvođenje rodnog aspekta u proces planiranja i izvršenja budžeta doprinosi transparentnom i efikasnom korišćenju resursa i jačanju odgovornosti, povećanju pravednosti raspodjele sredstava i unapređenju rodne ravnopravnosti. U okviru zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2023. godinu Zaštitnik je dostavio informaciju o rodnim ciljevima i indikatorima, odnosno kako opredijeljena sredstva doprinose smanjenju rodnih razlika i poboljšanju položaja ranjivih grupa u društvu: žena, djece, RE populacije, osoba sa invaliditetom i sl.

V.d. generalne direktorice Direktorata za socijalnu i dječju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Mersida Aljićević, je istakla da su zaposleni u Ministarstvu rada i socijalnog staranja u potpunosti svjesni koje kategorije stanovništva treba da štite, a to su prije svega: žene, stara lica, djeca, osobe sa invaliditetom, RE i LGBTQ populacija. Ministarstvo je zaduženo za izjednačavanje zarada između muškaraca i žena i unapređenju aktivnosti na tržištu rada. Samim tim veliki broj aktivnosti mora biti rodno senzitivno. Navela je da je u Predlogu budžeta traženo 300.000 eura za borbu protiv nasilja u porodici, imajući u vidu da je tim pitanjima data posebna pažnja kroz osnivanje Direkcije za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja i Direkcije za rad sa osjetljivim kategorijama. Zaključila je da se radi o tehničkoj grešci što je budžet za Ministarstvo prikazan bez orodnih sredstava.

Državni sekretar u Ministarstvu odbrane, Asmir Pepić, je saopštio da je dugoročnim planom razvoja odbrane i drugim strateškim dokumentima potencirano više uključivanje žena u sistem odbrane kroz stalnu podršku ženama da se usavršavaju, kroz otvorenost i dostupnost svih pa i vodećih pozicija. Takođe, utvrđeni su prioriteti na povećanju broja žena na komandnim pozicijama u misijama i operacijama. Akcionom planom za primjenu Rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1325 (žene, mir i bezbjednost) definisani su strateški ciljevi koji se odnose na odlučivanje žena u mirovnim procesima. Na osnovu prošlogodišnje prakse prilikom izrade predloga vršena je procjena uticaja na smanjenje rodne razlike i poboljšanju položaja ranjivih i nepriviligovanih grupa. Podsjetio je da su izrađene dvije rodno budžetske izjave koje su uvrštene u zahtjev Ministarstva odbrane koje su odnose na program - Vojska Crne Gore, potprogram - NATO operacije, a sve u cilju smanjenja rodnih razlika u učešću žena u mirovnim misijama.

Ministarka nauke i tehnološkog razvoja, Biljana Šćepanović, je navela da rukovodni i ekspertske kadar u Ministarstvu čine žene. Kada je u pitanju naučno istraživačka i inovaciona zajednica u Crnoj Gori izražena je dominacija žena. Ministarstvo vodi Crnogorsku naučnu mrežu kao bazu podataka u kojoj se registruju istraživači u Crnoj Gori. Podaci iz te evidencije pokazuju da je više žena (istraživačica) nego muškaraca (istraživača). Podsjetila je da je u toku prijavljivanje na javni konkurs za nagrade za naučna dostignuća u tri kategorije kao i da je u kategoriji za najboljeg naučnika, odnos muškaraca i žena 50%:50%. U kategoriji odabira mladog naučnika/ce do 30 godina, znatno je veći procenat prijavljenih žena nego muškaraca. Na kraju je iskazala žaljenje što više ne postoji nagrada za dostignuće žena na području nauke odnosno naučnih dostignuća, što se može ponovo uspostaviti jedino izmjenom Zakona o naučnoj djelatnosti.

V.d. sekretarke Ministarstva kulture i medija, Marija Tomović, je saopštila da je Ministarstvo u Predlogu zakona o budžetu prepoznalo rodno odgovorno budžetiranje. Istakla je da je posebna pažnja posvećena podizanju nivoa razvoja kulture za djecu i mlade i za tu namjenu je opredjeljeno 100.000 eura. U pitanju su programi koji treba da obezbjede kvalitetne kulturne sadržaje namjenjene djeci i mladima, a imaju za cilj mijenjanje kulturnih navika stanovništva počev od ranog djetinjstva. Ministarstvo je značaj rodno odgovornog budžetiranja prepoznalo i kroz programske aktivnosti nacionalnih institucija kulture.

Nakon rasprave, Odbor je, jednoglasno, podržao Predlog zakona o budžetu za 2023. godinu, i predložio Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, kao matičnom odboru, da predloži Skupštini Crne Gore da usvoji Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu.

U mišljenju Odbor je pozdravio korake koji su učinjeni u uvođenju rodno odgovornog budžetiranja u Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, koji u obrazloženju Predloga zakona sadrži pregled aktivnosti usmjerenih na uvođenje rodno odgovornog budžetiranja, kao i pregled budžetskih jedinica koje su prepoznale rodnu komponentu u realizaciji planiranih aktivnosti za 2023. godinu. Odbor je konstatovao da uvedene izmjene omogućuju veću vidljivost budžetskih linija iz kojih se finansiraju aktivnosti u oblasti rodne ravnopravnosti, što olakšava način njihovog razmatranja sa aspekta nadležnosti Odbora za rodnu ravnopravnost.

Odbor smatra da je neophodno nastaviti sa aktivnostima na orodnjavanju programskog budžeta, te da je potrebno da se u samom dokumentu nađu jasnije smjernice kako će pojedine potrošačke jedinice sprovoditi politike iz oblasti rodne ravnopravnosti, ali i kako se on može pratiti sa aspekta rodno osjetljivog budžetiranja. Smatra i da je potrebno da, u uvodnom dijelu zakona o budžetu, budu sadržane smjernice potrošačkim linijama o obavezi primjene rodno odgovornog budžetiranja, od najvišeg ka najnižim nivoima,

Odbor je konstatovao da je neophodno da Vlada Crne Gore učini napor kako bi se izradile smjernice za orodnjavanje Kapitalnog budžeta, uvažavajući značaj rodni razlika koje postoje i u oblasti infrastrukturnih projekata i kapitalnih investicija. Takođe, Odbor je konstatovao da je neophodno da Vlada Crne Gore učini napor kako bi se izradile smjernice kako bi se kroz zakon o završnom računu budžeta za 2022. godinu, mogla pratiti primjena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, prije svega čl. 3 i 14, ali i da se budžet za 2024. godinu planira na način da se kvalitetnije i preciznije prepoznaju rashodi za aktivnosti iz oblasti rodne ravnopravnosti.

Sjednica je završena u 12 sati.

SEKRETARKA ODBORA

Angelina Šaranović, s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA

Božena Jelušić, s.r.